

ปกิณกะ

พจนานุกรมศัพท์สิ่งแวดล้อม อักษร I

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์สิ่งแวดล้อม ราชบัณฑิตยสถาน*

ice age ยุคน้ำแข็ง น. ระยะเวลาทางธรณีวิทยาที่มีน้ำแข็งปกคลุมส่วนต่างๆ ของโลกเป็นบริเวณกว้าง. นักธรณีวิทยาเชื่อว่ายุคน้ำแข็งเกิดขึ้นหลายครั้งแล้ว ครั้งหลังสุดเกิดในสมัยไพลสโตซีนของยุคควอเทอร์นารี เริ่มต้นเมื่อประมาณ ๑.๘ ล้านปี และสิ้นสุดลงเมื่อประมาณ ๑๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว

ice anvil หิ้งน้ำแข็ง น. ปุยเกล็ดน้ำแข็งเกาะตัวกันเป็นก้อนเมฆฝนรูปหิ้ง

ice cap พืดน้ำแข็ง น. น้ำแข็งที่ปกคลุมพื้นดินเป็นบริเวณกว้างแถบขั้วโลก โดยเฉพาะที่เกาะกรีนแลนด์และทวีปแอนตาร์กติกา ถ้าปกคลุมพื้นที่มากกว่า ๕๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร เรียกว่า ice sheet

ice evaporation level ระดับน้ำแข็งระเหย น. ระดับอุณหภูมิที่น้ำแข็งระเหยเป็นไอน้ำในบรรยากาศ

ice fog หมอกน้ำแข็ง น. หมอกที่ประกอบด้วยผลึกน้ำแข็งขนาดเล็กผ่านศูนย์กลาง ๑๒-๑๐๐ ไมโครเมตรจำนวนมากมักเกิดในเขตละติจูดสูงขณะที่อุณหภูมิอากาศต่ำมาก ความชื้นสูง และลมสงบ, และเกิดได้ง่ายเมื่ออุณหภูมิของอากาศลดต่ำลงถึง -๔๐ องศาเซลเซียส

ice nuclei นิวเคลียสน้ำแข็ง น. แก่นของผลึกน้ำแข็งในก้อนเมฆที่จะพัฒนาไปเป็นฝน

ice sheet พืดน้ำแข็ง น. ดู ice cap

ice shelves หิ้งน้ำแข็ง น. ส่วนของพืดน้ำแข็งที่ยื่นไปในทะเลเป็นระยะไกล บางแห่งอาจยาวหลายร้อยกิโลเมตร ตัวอย่างเช่น หิ้งน้ำแข็งรอสส์ในทวีปแอนตาร์กติกา ขั้วโลกใต้

iceberg ภูเขาน้ำแข็ง น. ก้อนน้ำแข็งมหึมาที่แตกจากธารน้ำแข็งแถบขั้วโลก ลอยไปในทะเล พบมากในมหาสมุทรอาร์กติก, ตอนเหนือของมหาสมุทรแอตแลนติกเหนือ และในย่านแอนตาร์กติกา

ice-crystal process กระบวนการเกิดผลึกน้ำแข็ง น. กระบวนการที่ไอน้ำในบรรยากาศควบแน่นเป็นผลึกน้ำแข็งและอ้วนจนเป็นเมฆฝน

ichthyology มีนวิทยา น. การศึกษาเรื่องปลา

iconotype สัญลักษณ์แบบ น. ตัวแทน, ภาพวาด หรือรูปถ่ายของชนิดตัวอย่างต้นแบบ

idiobiology ปัจเจกชีววิทยา น. การศึกษาด้านชีววิทยาของสิ่งมีชีวิตเฉพาะราย

ilarvirus group กลุ่มอีลาร์ไวรัส น. กลุ่มไวรัสที่ก่อโรคใบวงในยาสูบ

illuvial ชั้นสะสมแร่ น. ชั้นดินที่มีแร่ เหลือ และอนุภาคของดิน ที่ซึมชะจากดินชั้นบนลงมาสะสมอยู่ เรียกว่า ชั้นดินชั้นปี

illuviation การสะสมแร่ในชั้นดิน น. การสะสมแร่ เหลือ และอนุภาคของดินในสภาพสลายหรือสลายแขวนลอย ที่เคลื่อนย้ายลงมาจากดินชั้นบนด้วยกระบวนการซึมชะ ชั้นดินที่มีการสะสมแร่ เรียกว่า ชั้นดินชั้นปี

*ศ.ดร.เปี่ยมศักดิ์ เมนะเสวต กรรมการที่ปรึกษา, ศ.ดร.นพ.สมชัย บวรกิตติ ประธานกรรมการ, รศ.ดร.ชัยพันธุ์ รักวิจัย กรรมการ, ศ.ดร.ทองพล สุขกิจบำรุง กรรมการ, ดร.ทวี คุปต์กาญจนากุล กรรมการ, นางนิตานาถ สติรกุล กรรมการ, ดร.เบญจลักษณ์ กาญจนเศรษฐ์ กรรมการ, นางปาริชาติ หาญเรืองเดช กรรมการ, ศ.ดร.นพ.พรชัย สิทธิศรีณกุล กรรมการ, นายพรธาดา ไพรจาม กรรมการ, นางพรทิพย์ ปันเจริญ กรรมการ, ผศ.ดร.พิพัฒน์ พัฒนาผลไพบูลย์ กรรมการ, นายไพฑูรย์ วรรณพงษ์ กรรมการ, ผศ.ดร.ไพรัช สายวิรุณพร กรรมการ, นางกัชรินทร์ แสงให้สุข กรรมการ, ดร.วิเทศ ศรีเนตร กรรมการ, นางสาวสมทรง ศฤงคนาด กรรมการ, ศ.นพ.สมพล พงศ์ไทย กรรมการ, ศ.ดร.สนิท อักษรแก้ว กรรมการ, ศ.นพ.สาโรจน์ วรรณพฤกษ์ กรรมการ, ผศ.ดร.สิทธิพงศ์ ดิลกวัฒนิช กรรมการ, รศ.ดร.อรรณพ ศิริรัตน์พิริยะ กรรมการ, รศ.ดร.อนุชาติ พวงสำลี กรรมการ และ ผศ.เอื้ออมร มัชฌิมวงศ์ กรรมการ

imaginetic centre ศูนย์ลาดคะเนภาวะวิกฤต น. สถานที่ที่มีผู้มีความสามารถเชิงสร้างสรรค์ตรวจสอบคาดคะเนปัญหาวิกฤตปัจจุบัน หรือวิกฤตที่อาจจะเกิดขึ้น รวมทั้งพยากรณ์ได้อย่างเสรีถึงอนาคตข้างหน้า โดยอาจจัดหาเครื่องมือทางเทคโนโลยีไว้ช่วยด้วย

imbibition การดูดซึม น. การดูดเก็บน้ำโดยส่วนสำคัญของผนังเซลล์พืชหรือแป้ง เช่น การดูดน้ำโดยเมล็ดก่อนงอกเป็นต้นอ่อน

imbricate -ซ้อนเหลื่อม ว. เกี่ยวกับการซ้อนกันแบบกระเบื้องมุงหลังคา

imhoff cone กรวยอิมฮอฟฟ์ น. กรวยแก้วหรือพลาสติก ขนาด ๑ ลิตร ใช้วัดการจมตัวของตะกอนหรือของแข็ง

imhoff tank ถังอิมฮอฟฟ์ น. ถังเก็บตะกอนสิ่งปฏิกูลที่รวมกับแบคทีเรียจำพวกไมโครอากาสหายใจ สิ่งปฏิกูลอื่นๆ เก็บไว้ในที่เก็บรวม ของแข็งถูกส่งไปตามท่อที่มีลักษณะยาวไปที่ห้องย่อยและปล่อยของเสียออกมาโดยอัตโนมัติ

imitative -ลอกเลียน ว. มีรูปร่าง อุปนิสัย สี หรือลักษณะต่างๆ ลอกเลียนจากสิ่งมีชีวิตอื่น เพื่อป้องกันตัว

immature sediment ตะกอนเพิ่งเกิด น. ตะกอนที่เกิดขึ้นมาไม่นาน ลักษณะละเอียดกว่าตะกอนที่เกิดขึ้นก่อน

immature soil ดินเพิ่งเกิด น. ดินซึ่งวัตถุต้นกำเนิดผุพังอยู่กับที่ และเพิ่งมีการพัฒนาเป็นชั้นดินตามหน้าตัดในแนวดิ่งของดิน โดยเริ่มให้เห็นชั้นดินนับจากผิวดินจนถึงชั้นที่เป็นวัตถุต้นกำเนิด

immigrant species ชนิดพันธุ์อพยพเข้า น. ชนิดพันธุ์ที่มีการอพยพมาจากที่อื่น เข้าไปในระบบนิเวศโดยบังเอิญหรือโดยเจตนา

immiscibility การผสมเข้ากันไม่ได้ น. การไม่สามารถผสมหรือรวมกันได้ เช่น น้ำกับน้ำมัน

immission การรองรับ น. การรองรับสาร (สิ่งสกปรก, ของเสีย) จากแหล่งกำเนิดที่ปล่อยออกมา

immobilization การยึดเก็บ น. การกักเก็บธาตุอาหารพืชในดินโดยจุลินทรีย์ดินเปลี่ยนธาตุอาหารจากอนินทรีย์วัตถุไปเป็นอินทรีย์วัตถุ ทำให้ธาตุเหล่านั้นไม่เป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของพืช

immunity ภูมิคุ้มกัน น. ความสามารถของสิ่งมีชีวิตในการต้านการติดเชื้อ เช่น สารภูมิคุ้มกัน, อินเทอร์เฟอรอน, ไคโซไซม์, ภาวะปรสิต, เซลล์กลืนกิน, ไฟโทอะเล็กซิน

impedance ความต้านทานการผ่าน น. (๑) ขนาดที่กำหนดให้มีแรงดันไฟฟ้าที่มีความต่างศักย์ในกระแสไฟฟ้าสลับไหลผ่านได้มากที่สุด; (๒) ในด้านเสียง หมายถึงกระบวนการวัดส่วนประกอบต่างๆ ที่ซับซ้อน

impermeable -ซึมผ่านไม่ได้ ว. ทึบน้ำ ตรงข้ามกับซึมผ่านได้, แทรกซึมได้

impermeable rock หินทึบ น. หินที่น้ำหรือแก๊สซึมผ่านไม่ได้

impervious -ผ่านไม่ได้ น. ไม่พรุน น้ำจึงเคลื่อนที่ผ่านไม่ได้

impingement การกระทบจับ น. การที่วัตถุหรือสาร ๒ ชนิดกระทบกันแล้วสารหรือวัตถุชนิดหนึ่งถูกดึงเอาไว้กับสารหรือวัตถุอีกชนิดหนึ่ง เช่น คลื่นเสียงปะทะแก้วทำให้พลังงานเสียงถูกดึงไว้แล้วเปลี่ยนเป็นพลังงานกล หรือตัวอย่างอากาศถูกดูดให้ผ่านสารละลาย ทำให้สารที่ปะปนมากับอากาศกระทบกับสารละลาย แล้วสารนั้นถูกดึงเอาไว้กับสารละลาย

impinger เครื่องกระทบจับ น. อุปกรณ์ที่ใช้เก็บตัวอย่างฝุ่นหรือแก๊สโดยกระบวนการกระทบจับ

implantation การฝังปลูก น. การฝังของตัวอ่อนสัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม หรือการถ่ายปลูกเนื้อเยื่อพืช

impounding reservoir ที่สะสมของเหลวหรือแก๊ส น. แหล่งกักเก็บน้ำ หรือของเหลว หรือแก๊ส

impoverishment การเสื่อมความอุดมสมบูรณ์ น. การสูญเสียของทรัพยากรในสิ่งแวดล้อม หรือความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศ

imprinting การเลียนแบบประทับ น. กระบวนการเลียนแบบของสัตว์หลังเกิด เช่น ลูกไก่เมื่อฟักออกจากไข่จะเดินตามพ่อแม่ นกตัวเล็กบินตามนกตัวใหญ่ไปตามที่ต่างๆ ส่วนใหญ่จะตามพ่อแม่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนมเมื่อเล็กก็ติดตามแม่เพราะตัวเล็กและต้องการดื่มนมแม่

improductive forest ป่าไม่อุดม น. ป่าที่มีสภาวะแวดล้อมที่เป็นปรปักษ์ของป่าทำให้ต้นไม้เจริญเติบโตช้า หรือต้นไม้ถูกปิดกั้นการเจริญเติบโต (ต้นไม้แคระ)

improvement notice คำสั่งให้ปรับปรุง น. คำสั่งทางกฎหมายให้ปรับปรุงแก้ไขเมื่อการดำเนินการไม่เป็นทางการไม่เป็นผล

impulse turbine กังหันแบบน้ำพุ่งกระทบ น. กังหันหนึ่งในสองชนิดที่ใช้พลังงานจากน้ำพุ่งฉีดกระทบใบกังหันรอบวงล้อ

in situ ณ ที่นั้น น. สถานที่ดำเนินการ

in situ conservation การอนุรักษ์ ณ ที่นั้น น. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศและถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และการคงไว้ซึ่งการดำเนินชีวิตของประชากรในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติที่นำเข้ามาหรือเพิ่มสายพันธุ์ในสิ่งแวดล้อมที่ปรับปรุงให้มีลักษณะพิเศษ

Integrated Gasification Combined Cycle (IGCC) วัฏจักรร่วมเทคโนโลยีผลิตแก๊ส (ไอจีซีซี), เทคโนโลยีผลิตไฟฟ้าด้วยพลังความร้อนร่วม น. วัฏจักรร่วมระหว่างเทคโนโลยีที่เปลี่ยนสถานะถ่านหินให้เป็นแก๊สกับโรงไฟฟ้าพลังความร้อนร่วมกังหันแก๊สเข้าด้วยกัน

Intergovernmental Maritime Consultative Organization (IMCO) องค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (ไอเอ็มซีโอ) น. ดู *International Maritime Organization (IMO)*

Intermediate level waste; Intermediate-level radioactive waste (ILW) กากกัมมันตรังสีความแรงระดับกลาง (ไอแอลดับเบิลยู) น. ดู *Intermediate level waste; Intermediate-level radioactive waste (ILW)*

internal combustion engine (IC engine) เครื่องยนต์เผาไหม้ภายใน น. ดู *internal combustion engine; IC engine*

International Atomic Energy Agency (IAEA) น. ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (ไอเออีเอ) ดู *International Atomic Energy Agency (IAEA)*

International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนา (ไอบีอาร์ดี) น. ดู *International Bank for Reconstruction and Development (IBRD)*

International Biological Program (IBP) แผนงานชีวภาพระหว่างประเทศ (ไอบีพี) น. ดู *International Biological Program (IBP)*

International Board for Plant Genetic Resources (IBPGR) คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยทรัพยากรพันธุกรรมพืช (ไอบีพีจีอาร์) น. ดู *International Board for Plant Genetic Resources (IBPGR)*

International Commission on Nomenclature of Bacteria (ICNB) คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการตั้งชื่อแบคทีเรีย (ไอซีเอ็นบี) น.

International Commission on Radiological Protection (ICRP) คณะกรรมการระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันทางรังสี (ไอซีอาร์พี) น. ดู *International Commission on Radiological Protection (ICRP)*

International Commission on Zoological Nomenclature (ICZN) คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการตั้งชื่อทางสัตววิทยา (ไอซีแซดเอ็น) น.

International Committee on Nomenclature of Viruses (ICNV) คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการตั้งชื่อไวรัส (ไอซีเอ็นวี) น.

International Committee on Taxonomy of Viruses (ICTV) คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยอนุกรมวิธานไวรัส (ไอซีทีวี) น.

International Council of Scientific Unions (ICSU) สภาสหภาพวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศ (ไอซีเอสยู) น. ดู *International Council of Scientific Unions (ICSU)*

International Development Association (IDA) สมาคมการพัฒนาระหว่างประเทศ (ไอดีเอ) น.

International Geosphere-Biosphere Programme (IGBP) โครงการศึกษาธรณีภาคและชีวมณฑลระหว่างประเทศ (ไอจีบีพี) น. โครงการศึกษาวิจัยการเปลี่ยนแปลงของโลกระหว่างประเทศ คลื่นเสียงของพละกำลังและอัตราความเร็วของเสียง

in vitro นอกกาย ว. เกี่ยวกับกระบวนการและปฏิกิริยาทางชีววิทยาซึ่งเกิดในหลอดทดลองหรือสภาพห้องปฏิบัติการที่จำลองขึ้น เช่น การเลี้ยงเซลล์หรือเนื้อเยื่อในหลอดทดลอง

in vitro fertilization (IVF) การผสมพันธุ์ในหลอดทดลอง (ไอวีเอฟ) น. การผสมพันธุ์ของไข่ นอกอวัยวะแม่ มักจะตามด้วยการนำไข่ที่ผสมพันธุ์แล้วใส่คืนในตัวแม่ให้เติบโตตามปกติต่อไป

in vivo ในกาย ว. เกี่ยวกับกระบวนการและปฏิกิริยาทางชีววิทยาที่เกิดขึ้นภายในร่างกายสิ่งมีชีวิต

inbreeding การผสมในสายพันธุ์ น. การผสมพันธุ์กันเองในหมู่เดียวกันหรือใกล้ชิดกันต่อเนื่องหลายๆรุ่น จนทำให้เกิดสายพันธุ์บริสุทธิ์ หรือเป็นพันธุ์แท้ *ดู endogamy*

inbreeding coefficient (F) สัมประสิทธิ์การผสมในสายพันธุ์ (เอฟ) น. ความน่าจะเป็นในการเกิดสิ่งมีชีวิตที่รับลักษณะพันธุกรรมจากทั้งพ่อและแม่มาเหมือนกัน อันเป็นผลจากการผสมพันธุ์กันเองในหมู่เดียวกัน

inbreeding depression การตกต่ำเหตุการผสมกันในสายพันธุ์ น. การไม่เจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิตที่เกิดจากการผสมพันธุ์ในหมู่เดียวกัน ทำให้ยีนพันธุ์แท้เสียหาย

inceptisols อินเซปติซอลส์ น. อันดับดินประเภทหนึ่งในการจำแนกตามระบบอนุกรมวิธานดินของกระทรวงเกษตรแห่งสหรัฐอเมริกา เป็นดินใหม่เกิดเป็นชั้นได้รวดเร็วจากการเปลี่ยนแปลงของวัตถุต้นกำเนิด ชั้นดินเกิดจากการสะสมของเหล็กและอะลูมิเนียมออกไซด์ อีกทั้งพบแร่จาลไรต์ที่ทำให้ดินเป็นกรด

incineration การเผาเป็นถ้ำ น. การเผาด้วยอุณหภูมิสูงภายใต้สภาพควบคุมจนเป็นถ้ำ เป็นวิธีหนึ่งในการกำจัดขยะและของเสีย อาจทำให้เกิดมลพิษทางอากาศ เช่น ไดออกซินซึ่งเป็นสารก่อมะเร็ง หากการควบคุมไม่ดีพอ

incinerator เตาเผาเป็นถ้ำ น. อุปกรณ์ใช้ในการเผาวัสดุต่างๆ ด้วยอุณหภูมิสูง อาจใช้เชื้อเพลิงเสริมให้เกิดการเผาไหม้สมบูรณ์ นิยมใช้กำจัดขยะ

incipient lethal level ระดับตายครึ่งจำนวน น. ระดับความเข้มข้นของสารพิษซึ่งทำให้สิ่งมีชีวิตที่สัมผัสพิษเฉียบพลันตายไปครึ่งจำนวน และที่เหลือรอดชีวิตตลอดอายุขัย

incipient species ชนิดพันธุ์เริ่มกลาย น. สิ่งมีชีวิตชนิดที่แยกห่างออกไปจนเริ่มกลายไปเป็นชนิดใหม่แต่ยังคงสามารถผสมพันธุ์กับชนิดเดิมได้ ถึงแม้ว่าอาจมีสภาพทางภูมิศาสตร์ขัดขวางอยู่

incised meander ทางน้ำโค้งเขาวงกต น. ทางน้ำโค้งซึ่งร่องน้ำด้านหนึ่งถูกน้ำเซาะผ่าลึกลงไป

incompetent bed ชั้นหินเนื้อเปราะ น. ชั้นหินที่ไม่สามารถรับน้ำหนักของตัวเองและของชั้นหินที่วางทับได้ เมื่อถูกบีบอัดด้วยแรงทางด้านข้างก็จะคดโค้งขึ้นลง โดยมีความหนาของชั้นหินเปลี่ยนแปลงไป

indehiscent -ผลไม่แตกเอง ว. ลักษณะของผลไม้ซึ่งร่วงทั้งผล โดยไม่แตกกระจายเมล็ด เช่น แก้วมังกรขนุน

independent assortment การจับคู่ยีนอย่างอิสระ น. การจับคู่ตามกฎข้อที่ ๒ ของเมนเดล ว่าด้วยเรื่องโอกาสการคละปะปนกันของหน่วยพันธุกรรมในเซลล์สืบพันธุ์อย่างเป็นอิสระ *คมม. independent segregation*

independent segregation การแยกตัวอย่างอิสระ น. *คมม. independent assortment.*

indeterminate error ความคลาดเคลื่อนแบบสุ่ม น. ความคลาดเคลื่อนที่ทำให้เกิดการกระจายของประชากรข้อมูล

index fossils ซากดึกดำบรรพ์ดัชนี น. ซากดึกดำบรรพ์ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะสามารถบอกอายุชั้นหินบริเวณนั้นได้

index mineral แร่ดัชนี น. แร่ที่เกิดในหินแปรที่อุณหภูมิและความดันเฉพาะ ใช้เป็นตัวบ่งบอกชั้นความรุนแรงของการแปรสภาพของหินนั้น เช่น แร่ซิลลิมาไนต์ เป็นแร่ดัชนีในหินที่เกิดจากการแปรสภาพขั้นสูง

index species ชนิดพันธุ์ดัชนี น. ชนิดพันธุ์ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมจำเพาะเจาะจง เป็นตัวอ้างอิงสภาพแวดล้อมนั้น *คम्म. Indicator species*

Indian Floral Region เขตพืชพรรณอินเดีย น. อาณาบริเวณของพืชพรรณในเขตร้อนชื้นในยุคนั้น เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศอินเดียปัจจุบัน ยกเว้นบริเวณทางตะวันตกเฉียงเหนือ

Indian rice ข้าวอินเดีย, ข้าวป่า น. ข้าวที่เกิดเองในธรรมชาติ แหล่งดั้งเดิมอยู่ในชมพูทวีป *คम्म. wild rice*

Indicative World Plan for Agricultural Development (IWP) แผนชี้แนะการพัฒนาเกษตรโลก (ไอดับเบิลยูพี) น. ยุทธศาสตร์ที่คิดขึ้นเพื่อเพิ่มผลผลิตและความพอเพียงของอาหารในประเทศซึ่งมีปัญหาความอดอยากและทุโภชนาการ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (เอฟเอโอ) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ และพิมพ์เผยแพร่เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓

indicator species ชนิดพันธุ์ตัวบ่งชี้ น. *คम्म. index species*

indifference curves เส้นโค้งความไม่แตกต่าง น. เส้นโค้งแสดงระดับความพอใจเท่ากันในเชิงเศรษฐศาสตร์ ในการบริโภคสินค้าต่างๆ *คम्म. iso-utility curves*

indifferent species ชนิดพันธุ์ไม่จำกัดถิ่น น. ชนิดพันธุ์ที่สามารถอยู่อาศัยในสภาพแวดล้อมหลายแบบ แต่ไม่พบในชุมชนเฉพาะ

indigenous -พื้นบ้าน, -พื้นเมือง ว. ที่มีอยู่ดั้งเดิมในท้องถิ่นนั้น, ที่เกิด ณ ที่นั้น, มิได้มาจากที่อื่น อาจเป็นพืช สัตว์ คน หิน แร่

indirect competition การแข่งทางอ้อม น. การแข่งแย่งทรัพยากรที่มีจำกัด แต่ไม่ทำร้ายกัน

indirect recycling การนำมาใช้ใหม่ทางอ้อม น. ๑. กระบวนการนำสิ่งของกลับมาผ่านกระบวนการแปรรูปกลายเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น แปรรูปพลาสติกต่างๆ เป็นถังขยะ
๒. การนำมาใช้ประโยชน์ทางอ้อม เช่น ใช้มูลไก่เป็นตัวเร่งพืชน้ำให้เป็นอาหารปลา

indium อินเดียม น. ธาตุลำดับที่ ๔๙ สัญลักษณ์ In เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง เนื้ออ่อน สีขาวเงิน หลอมละลายที่ ๑๕๖.๒ °ซ. ใช้ทำอุปกรณ์เครื่องอิเล็กทรอนิกส์, ผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือที่ใช้ในงานทันตกรรม, ชุบฉาบผิวเหล็กซึ่งเคลือบด้วยเงินแล้ว

individual distance ระยะห่างปัจเจก น. ระยะห่างที่รักษาโดยสัตว์ตามปรกติ เช่น ระยะห่างระหว่างนกขณะที่กำลังกินอาหาร, ระยะห่างรักษาโดยสัตว์ ๒ ชนิดที่อยู่แยกกัน, หรือระยะห่างที่สมาชิกในสายพันธุ์เริ่มรู้สึกแออัด

individualism ปัจเจกนิยม น. ความนิยมแบบอยู่พึ่งพาอาศัยของสิ่งมีชีวิต ๒ กลุ่มที่ดูกลมกลืนเหมือนเป็นสิ่งมีชีวิตเดียว

individuation ปัจเจกวิวัฒน์ น. ๑. การก่อเกิดหน่วยที่เกี่ยวข้องขึ้นอยู่กันและกัน เช่น ในสิ่งมีชีวิตที่อยู่กันแบบอาณาจักร

๒. กระบวนการที่พัฒนาไปเป็นปัจเจกภาวะ

Indo-Malaysian Subkingdom อาณาจักรย่อยอินโดมาเลเซีย น. อาณาจักรย่อยประกอบด้วยอินเดียบางส่วน, ประเทศแถบเทือกเขาหิมาลัย, จีน, ญี่ปุ่น, เอเชียตะวันออกเฉียงใต้, คาบสมุทรมลายู, อินโดนีเซีย และปาปัวนิวกินี

indoor air quality คุณภาพอากาศในอาคาร น. คุณภาพอากาศอาจมีการปนเปื้อนมากกว่าอากาศภายนอก

Indore อินดอร์ น. เทคนิคการผลิตปุ๋ยหมักระดับครัวเรือนซึ่งเป็นต้นแบบจนถึงปัจจุบันคิดค้นโดยเซอร์อัลเบิร์ต ไฮเวด ใน พ.ศ. ๒๔๖๗-๒๔๗๔ ช่วงที่ทำงานที่สถานีวิจัยทางเกษตร เมืองอินดอร์ ประเทศอินเดีย

induced mutations การกลายพันธุ์โดยชักนำ น. การกระทำของมนุษย์เพื่อให้เกิดการกลายพันธุ์ โดยใช้รังสี หรือสารเคมี หรือโดยการย้ายตำแหน่งหน่วยพันธุกรรม

induced nuclear fission การแยกนิวเคลียสโดยชักนำ น. การทำให้นิวเคลียสแตกตัว เช่น ยิงด้วยนิวตรอนจากแหล่งกำเนิดแทนการแตกตัวเองในธรรมชาติ

induration การแข็งตัว น. การที่ตะกอนเศษหิน กรวดทราย หรือดิน จับตัวกันจนแข็งเนื่องมาจากความร้อน ความกดดัน หรือการประสานเชื่อมกัน

industrial ecology นิเวศวิทยาอุตสาหกรรม น. สาขาวิทยาการของระบบอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ ซึ่งเชื่อมโยงกับธรรมชาติพื้นฐาน

industrial melanism เมลานิซึมวิบัติเหตุอุตสาหกรรม น. ความผิดปกติของหน่วยพันธุกรรมตัวควบคุมการสร้างสารสีทำให้สัตว์เกิดสีมืดในบริเวณอุตสาหกรรม เช่น ปีกผีเสื้อบางชนิดเปลี่ยนเป็นสีดำ

infant mortality rate อัตราตายทารก น. อัตราตายของเด็กอายุน้อยกว่า ๑ ขวบ คำนวณจากจำนวนเด็กที่ตายต่อจำนวนเด็กที่มีชีวิตรอด ๑,๐๐๐ คน

infauna สัตว์น้ำใต้ผิวดิน น. สัตว์ที่อาศัยอยู่บริเวณหน้าดินของท้องทะเล

INFCE (International Nuclear Fuel Cycle Evaluation) ไอเอ็นเอฟซีอี (การประเมินวัฏจักรเชื้อเพลิงนิวเคลียร์สากล) น. ดู *International Nuclear Fuel Cycle Evaluation (INFCE)*

infield-outfield system ระบบการเกษตรใกล้เคียง น. ระบบการเกษตรซึ่งมีความแตกต่างการใช้ประโยชน์พื้นที่ตามระยะห่างจากบ้านหรือสิ่งก่อสร้างในไร่นา พื้นที่อยู่ใกล้จะทำการเพาะปลูกต่อเนื่องตลอดปี ส่วนพื้นที่อยู่ไกลจะเพาะปลูกเป็นครั้งคราว เช่น ปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์

infiltration rate อัตราการแทรกซึม น. ปริมาตรของน้ำที่ไหลซึมลงไปในผิวดินต่อหน่วยพื้นที่หน้าตัดขวางต่อหน่วยเวลา มีหน่วยเป็น ความสูงของน้ำต่อเวลา

infiltration การแทรกซึม น. การที่น้ำบนผิวดินซึมลงไปในดินตามแนวดิ่ง นอกจากนี้ ยังใช้ในความหมายการปนเปื้อนด้วยน้ำเค็มของบ่อน้ำ หรือการเสื่อมคุณภาพของน้ำใต้ดินด้วยสารมลพิษจากน้ำชะขยะ

infraneustonic -ที่อาศัยบริเวณใต้ผิวน้ำ ว. เกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่บริเวณใต้ผิวน้ำ เช่น ตัวอ่อนของยูง

infrared radiation การแผ่รังสีอินฟราเรด, การแผ่รังสีใต้แดง น. การแผ่รังสีคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าช่วงคลื่นอินฟราเรด

Infrasonic คลื่นใต้เสียง น. การประยุกต์ใช้เสียงของความถี่ต่ำกว่าช่วงของความถี่เสียง

ingrown meander ทางน้ำตัวดงอกคดเคี้ยว น. ทางน้ำคดเคี้ยวทำให้กระแสน้ำตัวเกิดร่องน้ำลึกขยายโค้งน้ำด้านนอกออกไปเรื่อยๆ ขณะที่โค้งน้ำด้านในตื้นขึ้นจนเกิดแผ่นดินงอก

inhibition theory ทฤษฎีการยับยั้ง น. ทฤษฎีหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงแทนที่ของชนิดพันธุ์พืชหนึ่งที่สามารถเข้ามาอาศัยครอบครองพื้นที่แล้วมีกระบวนการยับยั้งชนิดพันธุ์อื่นไม่ให้เข้ามา

inhibitor สารยับยั้ง น.

๑. สารที่ยับยั้งการทำงาน หรือกระบวนการ

๒. สารที่ยับยั้งการทำงานของเอนไซม์แต่ไม่ทำลายเอนไซม์นั้น

initial ตัวเริ่มต้น น. เซลล์ที่แบ่งตัวด้วยตัวเองในเนื้อเยื่อเจริญของต้นไม้ เซลล์นี้ยังไม่เปลี่ยนสภาพและยังคงแบ่งตัวอยู่ในเนื้อเยื่อเจริญ ทำให้เกิดเซลล์เริ่มต้นและเซลล์น้องใหม่เพิ่มขึ้น ในระยะต่อไปก็จะออกจากเนื้อเยื่อเจริญและเปลี่ยนสภาพต่อไป

inlier หินเผย น. หินยุคเก่าที่โผล่จากหินยุคใหม่ที่ล้อมอยู่โดยรอบ มักพบในชั้นหินโค้งรูปประทุน เมื่อมีการเคลื่อนผิวแผ่นดินในบริเวณนั้น

innate releasing mechanism (IRM) กลไกปลดปล่อยโดยกำเนิด (ไออาร์เอ็ม) น. การทำงานโดยสัญชาตญาณของสัตว์เมื่อได้รับการกระตุ้นจากภายนอก

inorganic fertilizers ปุ๋ยอนินทรีย์ น. สารอาหารของพืชจากผลผลิตทางอุตสาหกรรม หรือจากแหล่งแร่

inorganic matter สารอนินทรีย์ น. สารประกอบจากแหล่งแร่ที่ไม่มีคาร์บอน ยกเว้นคาร์บอนเนตหรือคาร์ไบด์

inositol อินโนซิทอล น. แอลกอฮอล์น้ำตาลที่ละลายในไขมัน มีอยู่ทั่วไปในผลผลิตของพืชและสัตว์ เป็นองค์ประกอบสำคัญในสารอาหารเสริมสุขภาพมนุษย์ สามารถสังเคราะห์สารนี้ได้เองในร่างกาย

inquiline สัตว์อิงสัตว์ น. สัตว์ที่อาศัยอยู่ในรังของสัตว์ต่างชนิดพันธุ์ และแบ่งกินอาหารของสัตว์นั้น ไม่ทำอันตรายกันและกัน เช่น นกดูเหวากับกา

inquilinism ภาวะนิยมการอิง น. แบบของสมานชีวินที่สัตว์หนึ่งอาศัยอยู่ในรังของสัตว์อื่นโดยความยินยอม พร้อมทั้งแบ่งปันอาหารให้ด้วย

insectivore สิ่งมีชีวิตกินแมลง น.

๑. สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่กินแมลงเป็นอาหาร

๒. สัตว์หรือพืชในอันดับ Insectivora

insessorial -เกาะจับ ว.

inset ผลึกแร่ดอก น. ผลึกแร่ก้อนใหญ่อยู่ในเนื้อหินอัคนี
คมม. *phenocryst*

insolation weathering การกร่อนเหตุแสงอาทิตย์ น.
การสึกกร่อนทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการหดตัวและขยายตัวของหินเนื่องจากแสงอาทิตย์

inspiration การหายใจเข้า น. การนำอากาศเข้าสู่ปอด

instar อินสตาร์ น. ระยะที่อยู่ระหว่างการลอกคราบในวัฏจักรชีวิตของแมลง

Integrated Gasification Combined Cycle (IGCC)

วัฏจักรร่วมเทคโนโลยีผลิตแก๊ส (ไอจีซีซี) น. เทคโนโลยีผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีที่เปลี่ยนสถานะถ่านหินให้เป็นแก๊ส กับโรงไฟฟ้าพลังความร้อนกังหันแก๊ส (gas fired combined cycle plant) เข้าด้วยกัน โดยกระบวนการเริ่มจากการนำถ่านหิน ไปผสมกับไอน้ำและออกซิเจนโดยใช้แรงดันและอุณหภูมิสูงจนเกิดปฏิกิริยาทางเคมีจะได้แก๊สที่มีส่วนประกอบของคาร์บอนมอนอกไซด์และไฮโดรเจน แก๊สที่นำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงนี้จะผ่านขั้นตอนในการทำให้สะอาดโดยสกัดฝุ่นละอองกำมะถัน และไนโตรเจนออกไป ก่อนที่จะนำไปเผาไหม้ผ่านเครื่องกังหันแก๊สเพื่อหมุนเครื่องกำเนิดไฟฟ้า นอกจากนี้ ความร้อนหรือแก๊สเสียที่ออกมาจากเครื่องกังหันแก๊สจะนำไปใช้ให้ความร้อนแก่หม้อกำเนิดไอน้ำ เพื่อหมุนเครื่องกำเนิดไฟฟ้าอีกทอดหนึ่ง

integrated pest management (IPM) การจัดการศัตรูพืชแบบบูรณาการ (ไอพีเอ็ม) น. การจัดการเพื่อควบคุมศัตรูพืชให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยวิธีชีวภาพ เคมี และเกษตรกรรม

integrated pollution control (IPC) การควบคุมมลพิษแบบบูรณาการ (ไอพีซี) น. การควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษหนึ่งๆ โดยคำนึงถึงความสามารถแพร่กระจายไปได้ในตัวกลางสิ่งแวดล้อมต่างๆ (น้ำ อากาศ และดิน) รวมทั้งมลพิษในระหว่างมีขบวนการสิ่งแวดล้อมต่างๆมีความสัมพันธ์กัน

integrated pollution prevention and control (IPPC) การป้องกันและควบคุมมลพิษแบบบูรณาการ (ไอพีพีซี) น. การป้องกันและควบคุมมลพิษโดยคำนึงถึงผลกระทบโดยรวมแทนการจัดการเฉพาะด้าน เช่น ควบคุมการปล่อยมลพิษทางอากาศ น้ำ ดิน, จัดการของเสีย, ระดับเสียง, อุบัติเหตุ, พลังงาน, วัสดุ, วัตถุดิบ, ปัจจัยการผลิต, และเมื่อเลิกหรือสิ้นสุดกิจการสามารถฟื้นฟูสภาพพื้นที่ให้อยู่ในมาตรฐานที่ยอมรับได้

integrated waste management การจัดการของเสียแบบบูรณาการ น. การจัดการของเสียโดยการลดปริมาณของเสียจากแหล่งกำเนิด, หมุนเวียนของเสียกลับมาใช้ใหม่ หรือนำไปใช้ประโยชน์, ใช้วิธีฝังกลบเป็นวิธีสุดท้าย

intensity ความเข้ม น. ความแรงของสนามกำลัง

intensive agriculture เกษตรกรรมเข้ม น. เกษตรกรรมที่มีการจัดการเพื่อให้ผลผลิตในระดับสูง โดยพึ่งพาเครื่องจักรกล, สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และปุ๋ยเคมี คมม. *industrialised agriculture*

intensive property สมบัติเข้ม น. สมบัติทางกายภาพที่ไม่ขึ้นกับปริมาณหรือจำนวน เช่น ความหนาแน่น อุณหภูมิ

interbreeding การผสมข้ามพันธุ์ น. การผสมระหว่างพันธุ์ในกลุ่มประชากรเดียวกัน

interception การกั้นค้ำ น. การกั้นทำให้เกิดการเกาะค้ำบนสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น น้ำฝนที่ไม่ตกถึงพื้นดินโดยเกาะค้ำบนใบไม้กิ่งไม้

interceptor ตัวสกัด น. ตัวดักแยกน้ำมัน ไขมัน จากน้ำเสีย

intercropping การปลูกพืชแบบผสมผสาน น. การปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน

intercross อินเตอร์ครอสส์ น. การผสมของเฮเทอโรไซโกตในลำดับชั้นเอฟ ๑

interculture การปลูกพืชสวนผสม น. การเพาะปลูกไม้ยืนต้นผสมกับไม้ล้มลุก

interdemic selection การเลือกพันธุ์พื้นฐาน น. การเลือกกลุ่มสืบพันธุ์ทั้งกลุ่มเป็นหน่วยพื้นฐาน

interfertile การผสมพันธุ์ข้ามเหล่า น. การผสมข้ามสายพันธุ์

interflow ๑. การไหลระหว่างชั้น น. การไหลของน้ำในทะเลสาบหรือแม่น้ำ ระหว่างชั้นของน้ำที่มีความหนาแน่นต่างกัน มักเกิดจากการมีอุณหภูมิ หรือ ความเข้มข้นแตกต่างกัน

๒. น้ำซบ น. น้ำใต้ดินที่ไหลออกสู่แม่น้ำ ทะเล ฯลฯ

interfluvial แผ่นดินคั่นแม่น้ำ น. แผ่นดินระหว่างแม่น้ำ ๒ สาย

interglacial stage ช่วงคั่นช่วงเวลาราน้ำแข็ง น. ช่วงเวลาทางภูมิศาสตร์ที่โลกมีอุณหภูมิอบอุ่นคั่นช่วงเวลาราน้ำแข็ง

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ไอพีซีซี) น. หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นจากหน่วยงานภายในขององค์การสหประชาชาติ คือ WMO และ UNEP ใน ค.ศ. ๑๙๘๘ มีหน้าที่ประเมินความเสี่ยงของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่เนื่องมาจากมนุษยชาติ

Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (ไอพีซีซี) น. ดู IPCC (*Intergovernmental Panel on Climate Change*)

interlittoral แอ่งพื้นสมุทรชายฝั่ง น. แอ่งพื้นสมุทรระหว่างที่ตื้นตื้นชายฝั่งจนถึง ๓ เมตร ความลึก ๒๐ เมตร

interlocking spurs จมูกเขายื่นสลั น. ส่วนลาดเขา ด้านข้างของหุบเขาทั้ง ๒ ด้าน ยื่นยาวออกมาสลักกันไปมาเหมือนกางนิ้วมือสอดสลักกัน ลักษณะภูมิประเทศเช่นนี้จะพบอยู่ในบริเวณหุบเขาที่มีธารน้ำไหลคดเคี้ยวมาก

Intermediate ระหว่างกลาง ขั้วกลาง ว.

Intermediate host ในพยาธิวิทยา หมายถึงสิ่งมีชีวิตที่ตัวเบียนไม่ได้แพร่พันธุ์จากภายในสิ่งมีชีวิตนั้น

Intermediate level waste; Intermediate-level radioactive waste (ILW) กากกัมมันตรังสีความแรงระดับกลาง (ไอแอลดับเบิลยู) น. กากกัมมันตรังสีชนิดที่มีสารรังสีครึ่งอายุยาวปานกลาง จำเป็นต้องใช้ภาชนะป้องกันการรั่วไหล

intermediate technology เทคโนโลยีระดับกลาง น. เทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าและมีราคาถูกกว่าเทคโนโลยีที่มีอยู่ในประเทศที่กำลังพัฒนา แต่ถูกกว่าและจัดหาได้ง่ายกว่าเทคโนโลยีที่ใช้ในประเทศที่พัฒนา

Intermediate Technology Development Group (ITDG) กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีระดับกลาง น.

intermittent sampling การเก็บตัวอย่างเป็นช่วง น. การเก็บตัวอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ

internal combustion engine; IC engine เครื่องยนต์เผาไหม้ภายใน น. เครื่องยนต์ที่มีการเผาไหม้ของน้ำมันและอากาศในห้องเผาไหม้ของเครื่องยนต์

internal cost ค่าใช้จ่ายต้นทุน น. ค่าใช้จ่ายในการผลิตสินค้าหรือบริการที่ผู้ผลิตสามารถนำไปคิดเป็นต้นทุนและกำหนดผนวกเข้าในราคาสินค้าให้กับผู้บริโภคหรือผู้รับบริการได้อย่างชัดเจน ตรงข้ามกับ external cost

International Atomic Energy Agency (IAEA)ทบวงการพลังงานปรมาณูระหว่างประเทศ (ไอเออีเอ) น. หน่วยงานสากลด้านความร่วมมือทางนิวเคลียร์ เพื่อส่งเสริมการใช้พลังงานนิวเคลียร์ในทางสันติ และยับยั้งการใช้พลังงานนี้ทางด้านการทหาร ตั้งขึ้นใน ค.ศ. ๑๙๕๗

International Bank for Reconstruction and Development (IBRD) ธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนา (ไอบีอาร์ดี) น. องค์การระหว่างประเทศ ๑ ใน ๕ สถาบันที่ประกอบเป็นธนาคารโลก มีภารกิจในการสนับสนุนการบูรณะประเทศที่เสียหายเนื่องจากสงครามโลกครั้งที่ ๒ ปัจจุบันทำหน้าที่กระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา

International Biological Program (IBP) แผนงานชีวภาพระหว่างประเทศ (ไอบีพี) น. แผนงานที่พยายามให้เกิดความร่วมมือในวงกว้างสำหรับการศึกษาด้านนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม โดยประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เพื่อประโยชน์ทางด้านนิเวศวิทยา และพยายามให้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม

International Board for Plant Genetic Resources (IBPGR) คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยทรัพยากรพันธุกรรมพืช (ไอบีพีจีอาร์) น. หน่วยงานสากลทำหน้าที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการกำหนดแผนการคุ้มครอง อนุรักษ์ ใช้ประโยชน์ และแบ่งปันทรัพยากรพันธุกรรมพืช

International Code of Botanical Nomenclature (ICBN) รหัสสากลว่าด้วยการตั้งชื่อทางพฤกษศาสตร์ (ไอซีบีเอ็น) น.

International Commission on Nomenclature of Bacteria (ICNB) คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการตั้งชื่อแบคทีเรีย (ไอซีเอ็นบี) น.

International Commission on Radiological Protection (ICRP) คณะกรรมการระหว่างประเทศเพื่อการป้องกันทางรังสี (ไอซีอาร์พี) น. หน่วยงานหลักที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับขีดจำกัดการได้รับสัมผัสรังสีของมนุษย์เพื่อป้องกันอันตรายและวิธีปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวกับการป้องกันทางรังสีเป็นหน่วยงานที่มีได้แสงกำไร ตั้งอยู่ในประเทศอังกฤษ

International Commission on Zoological Nomenclature (ICZN) คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการตั้งชื่อทางสัตววิทยา (ไอซีแซดเอ็น) น.

International Committee on Nomenclature of Viruses (ICNV) คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยการตั้งชื่อไวรัส (ไอซีเอ็นวี) น.

International Committee on Taxonomy of Viruses (ICTV) คณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยอนุกรมวิธานไวรัส (ไอซีทีวี) น.

International Council of Scientific Unions (ICSU) สภาสหภาพวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศ (ไอซีเอสยู) น. องค์กรเอกชนตั้งอยู่ที่กรุงปารีส มุ่งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศ ตลอดจนนำเสนอรายงานผลการศึกษาและรายงานการกิจด้านสังคมและการเมืองของนักวิทยาศาสตร์

international date line เส้นวันที่สากล น. เส้นตรงที่กำหนดขึ้นบนผิวโลกในแนวเส้นแวง ๑๘๐ องศา ผ่านมหาสมุทรแปซิฟิก ยกเว้นบางบริเวณที่เป็นแผ่นดิน เส้นแบ่งวันที่สากลจะเบี่ยงเบนไปทางตะวันออกหรือตะวันตก ถ้าเส้นเบี่ยงไปทางตะวันออกจะมีวันซ้ำ และถ้าเส้นเบี่ยงไปทางตะวันตกจะมีวันข้าม

International Development Association (IDA) สมาคมเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (ไอดีเอ) น. องค์กรพิเศษในกลุ่มของธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนา (IBRD) ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓ เพื่อให้ความช่วยเหลือเงินกู้ระยะยาวต่อประเทศกำลังพัฒนา

International Finance Corporation บริษัทการเงินระหว่างประเทศ น. องค์กรในกลุ่มธนาคารระหว่างประเทศเพื่อการบูรณะและพัฒนา (IBRD)

International Geophysical Cooperation ความร่วมมือด้านธรณีฟิสิกส์ระหว่างประเทศ น. ดู *International Geophysical Year (IGY)*

International Geophysical Year (IGY) ปีธรณีฟิสิกส์สากล (ไอจีวาย) น. โครงการว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศในการวิจัยด้านธรณีฟิสิกส์ประกอบด้วยตัวแทนจาก ๗๐ ประเทศ เป็นเวลา ๓๐ เดือน ระหว่างเดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๐ จนถึงธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ นำโดยสภาสหภาพวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศ (ICSU) เพื่อศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับโลกและสิ่งแวดล้อมใน ๑๑ สาขาวิชา ซึ่งนำไปสู่การประกาศสนธิสัญญาแอนตาร์กติก (Antarctic Treaty) ที่ร่วมลงนามโดย ๑๒ ประเทศ เพื่อกำหนดการใช้สอยพื้นที่มหาสมุทรแอนตาร์กติกโดยสันติ และผลจากความร่วมมือครั้งนี้ ได้นำไปสู่การจัดตั้งองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อดำเนินงานต่างๆ อย่างต่อเนื่องสืบมา

International Geosphere-Biosphere Programme (IGBP) โครงการระดับนานาชาติว่าด้วยการศึกษาธรณีมหานาและชีวมหานา (ไอจีบีพี) น. โครงการทางวิทยาศาสตร์ ๑๐ ปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ โดยไอซีเอสยู เพื่อรวบรวมและสะสมข้อมูลให้เพียงพอต่อการป้องกันความเสื่อมโทรมทางสิ่งแวดล้อมในศตวรรษหน้า

International Hydrological Decade (IHD) ทศวรรษ

แห่งอุทกวิทยาสากล (ไอเอชดี) น. โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศในช่วงเวลา ๑๐ ปี ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๘ เพื่อการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาน้ำโดยองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก) มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานในระดับชาติขึ้นใน ๕๖ ประเทศ ผลงานวิจัยส่วนหนึ่งประกอบด้วย การสำรวจปริมาณตะกอนที่ไหลลงสู่มหาสมุทรต่างๆ ข้อมูลในลุ่มน้ำมากกว่า ๑๒๐ แห่ง การศึกษาสมมูลน้ำ พลังงาน และการหมุนเวียนน้ำในทะเลสาบทั้งห้าของสหรัฐอเมริกา และการศึกษาสภาพลุ่มน้ำชาติในแอฟริกา เป็นต้น และมีการส่งเสริมการศึกษาอบรมด้านอุทกวิทยาระดับสูงอย่างกว้างขวางในหลายประเทศ

International Institute for Environment and Development (IIED) สถาบันนานาชาติเพื่อ

สิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (ไอไออีดี) น. องค์การเอกชนสากลที่จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ มีสำนักงานอยู่ที่กรุงบัวโนสไอเรส ลอนดอน และวอชิงตัน เพื่อวางแผนและส่งเสริมโครงการพัฒนาที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติโดยอาศัยงบประมาณจากภาคเอกชน และมีการดำเนินงานในละตินอเมริกา แอฟริกา และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชนท้องถิ่นด้วย

International Maritime Organization (IMO) องค์การทางทะเลระหว่างประเทศ (ไอเอ็มโอ) น.

องค์การที่จัดตั้งขึ้นตามอนุสัญญาว่าด้วยองค์การที่ปรึกษาทางทะเลระหว่างรัฐบาล เนื้อหาของอนุสัญญาและพิธีสารต่างๆ จะเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยทางทะเล การป้องกันมลพิษทางทะเล การประกันภัย การชดเชยค่าเสียหายและอื่นๆ

International Monetary Fund (IMF) กองทุนการ

เงินระหว่างประเทศ (ไอเอ็มเอฟ) น. องค์การที่รัฐบาลของกลุ่มประเทศพันธมิตรได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้นหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ถือกำเนิดจากการประชุม United Nations Monetary and Financial Conference เพื่อดูแลเสถียรภาพของระบบการเงินระหว่างประเทศอันจะเอื้ออำนวยต่อการขยายตัวของการค้าโลก

International Nuclear Events Scale (INES) มาตร

สากลว่าด้วยความรุนแรงของเหตุการณ์ทางนิวเคลียร์, มาตรความรุนแรงสากลของเหตุการณ์ทางนิวเคลียร์ (ไอเอ็นอีเอส) น. ระดับความรุนแรงของเหตุการณ์เกี่ยวกับปัญหาด้านความปลอดภัยที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับนิวเคลียร์ โดยกำหนดเป็นมาตราสากล ตั้งแต่ระดับ ๐ ถึง ๗ เพื่อสื่อสารแก่ประชาชนให้เข้าใจได้ทันที

International Nuclear Fuel Cycle Evaluation

(INFCE) การประเมินวัฏจักรเชื้อเพลิงนิวเคลียร์สากล (ไอเอ็นเอฟซีอี) น. การศึกษานัยของเจตนาสำหรับอุตสาหกรรมนิวเคลียร์ในการเผยแพร่ความรู้เรื่องทำระเบิดนิวเคลียร์ของอาวุธนิวเคลียร์

International Planned Parenthood Federation

(IPPF) สหพันธ์วางแผนครอบครัวระหว่างประเทศ (ไอพีพีเอฟ) น. หน่วยงานภาคเอกชนระดับสากลตั้งอยู่ในกรุงลอนดอนที่มุ่งศึกษาและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและนโยบายด้านประชากร มีสมาคมวางแผนครอบครัวระดับชาติต่างๆ เข้าเป็นสมาชิก และได้รับการยอมรับเป็นทางการจากองค์การสหประชาชาติ

International Referral System (IRS) ระบบอ้างอิง

ข่าวสารระหว่างประเทศ (ไออาร์เอส) น. แผนปฏิบัติการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นส่วนหนึ่งของแผนปฏิบัติการตามมติในการประชุมทางวิชาการด้านสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ จัดโดยองค์การสหประชาชาติเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕

International Seabed Authority การท้องทะเลสากล

น. หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายจากการประชุมเกี่ยวกับทะเล อยู่ที่เมืองคิงส์ตัน ประเทศจาเมกา ทำหน้าที่จัดการและดูแลการสำรวจและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่ธาตุในมหาสมุทรต่างๆ โดยการให้บัตรสัมปทานและประสานประโยชน์และแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีระหว่างประเทศที่ร่วมประชุม

International Thermonuclear Experimental Reactor (ITER) เตาปฏิกรณ์ทดลองพลังความร้อนนิวเคลียร์นานาชาติ (ไอทีอีอาร์) น. เตาปฏิกรณ์ที่มีการออกแบบร่วมกันใน พ.ศ. ๒๕๓๖ โดยคณะนักวิทยาศาสตร์จากกลุ่มประชาคมยุโรป สหรัฐอเมริกา รัสเซีย และญี่ปุ่น

International Tropical Timber Agreement ความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการทำไม้เขตร้อน น. สนธิสัญญาเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศฉบับแรกที่ระบุสาระเกี่ยวกับการอนุรักษ์ที่ตกลงใน พ.ศ. ๒๕๒๖ และมีการให้สัตยาบันใน พ.ศ. ๒๕๒๘ เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศผู้ผลิตและประเทศผู้ซื้อ ร่วมมือกันเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการป่าไม้เขตร้อน นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาด้านการจัดการป่าไม้ ด้านการปลูกป่า การผลิตและการใช้ประโยชน์จากไม้และการตลาด

International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN) สหภาพสากลเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (ไอยูซีเอ็น) น. ดู *The World Conservation Union (IUCN)*

International Waterfowl Research Bureau (IWRB) สำนักวิจัยนกเป็ดน้ำระหว่างประเทศ (ไอดับเบิลยูอาร์บี) น. ดู *Ramsar Convention on Wetlands of International Importance Especially as Waterfowl Habitat*

International Years of The Quiet Sun (IQSY) (โครงการ) ปีดวงอาทิตย์อับแสงสากล (ไอคิวเอสวาย) น. โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อศึกษาสิ่งแวดลอมของโลก เริ่มต้นจากการสังเกตพบจุดดับบนดวงอาทิตย์ใน พ.ศ. ๒๕๐๗ และ ๒๕๐๘ ซึ่งครอบคลุมด้านอุตุนิยมวิทยา สภาพแม่เหล็กโลก แสงอาทิตย์ แสงในอวกาศ (ionosphere) ปรากฏการณ์ในระบบสุริยะ รังสีคอสมิก และงานวิจัยและการวัดในอวกาศ โดยโครงการนี้อยู่ในการอุปถัมภ์ของสหภาพวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศ (ICSU)

intersex สิ่งมีชีวิตสองเพศ น. สิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะทั้งเพศผู้และเพศเมีย เหตุโครโมโซมเพศหรือฮอร์โมนผิดปกติ

interspecific -ระหว่างชนิดพันธุ์ ว. ระหว่างชนิดพันธุ์ที่แตกต่าง ประยุกต์ใช้กับพันธุ์ผสม เช่น ล่อแคตตาลโด ไทกอน

interspecific competition การแข่งขันระหว่างชนิดพันธุ์ น. การแข่งขันแย่งชิงทรัพยากรระหว่างต่างชนิดพันธุ์

interstadial ช่วงเวลาฟื้นคืนธารน้ำแข็ง น. ช่วงเวลาฟื้นคืนในยุคน้ำแข็ง ซึ่งไม่ชัดเจนและช่วงเวลาสั้นกว่าช่วงคลื่นช่วงเวลารน้ำแข็ง (interglacial stage)

intersterility ความไม่สามารถผสมข้ามพันธุ์ น.

interstice ซอก, ช่องว่าง น. ช่องว่างเล็กๆ ในดิน หิน หรือตะกอน

interstitial -แทรก ว. อยู่ในช่องว่างเล็กๆ หรือพื้นที่เล็กๆ เช่น พืชและสัตว์ที่อาศัยระหว่างเม็ดทรายหรือเม็ดดิน ผิวเนื้อหินอ่อนที่มีสายแร่อินแทรกอยู่

intertidal -ระหว่างน้ำขึ้นน้ำลง ว. ที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลในช่วงระดับน้ำขึ้นน้ำลง

intertidal platform พื้นที่ระหว่างน้ำขึ้นน้ำลง น. พื้นที่ลาดชายฝั่งระหว่างระดับน้ำขึ้นและน้ำลง ซึ่งเกิดจากการกัดเซาะและทับถมเนื่องจากกระแสน้ำ

intertropical convergence zone (ITCZ) แถบใกล้เส้นศูนย์สูตร (ไอทีซีแซด) น. พื้นที่บริเวณใกล้เส้นศูนย์สูตรที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันตกเฉียงใต้พัดสอบเข้าหากันเป็นร่องความกดอากาศต่ำ เกิดเมฆฝนเป็นบริเวณกว้าง *กมม. equatorial low*

intervarietal ระหว่างพันธุ์ ว. คู่ผสมระหว่าง ๒ พันธุ์ที่มีลักษณะต่างกันภายในชนิดพันธุ์เดียวกัน

intolerant ไม่ทน ว. ไม่สามารถมีชีวิตรอดได้ในสภาวะแวดล้อมที่กำหนด

intractable waste ของเสียกำจัดยาก น. ดู *dangerous waste, hazardous waste และ special waste*

intrademic selection การคัดเลือกภายในกลุ่ม น. การคัดเลือกพันธุ์ภายในท้องถิ่น

intramolecular respiration การหายใจภายในโมเลกุล น. การหายใจของสิ่งมีชีวิตที่ต้องอาศัยออกซิเจนเมื่ออยู่ในสภาพขาดออกซิเจน

intrasexual selection การคัดเลือกภายในกลุ่มเพศ น. การแข่งขันภายในกลุ่มเพศเพื่อครอบครองเพศตรงข้ามหรือดินแดนที่อยู่อาศัย มักกระทำโดยเพศผู้

intraspecific ภายในชนิดพันธุ์ ว. เกี่ยวกับการแก่งแย่ง (คู่, อาหาร, ที่อยู่อาศัย) ระหว่างสมาชิกในชนิดพันธุ์เดียวกัน

intrazonal ภายในพื้นที่ ว. ภายในพื้นที่ที่ดินบางชนิดยังพัฒนาไม่สมบูรณ์ มีคุณสมบัติต่างจากดินทั่วไปในพื้นที่

intrenched meander ทางน้ำคดเคี้ยวเจาะลึก น. ทางน้ำคดเคี้ยวทำให้เกิดร่องน้ำลึก แต่มีผลกระทบต่อตลิ่งทั้งสองฝั่งน้อยมาก

intrinsic isolating mechanism กลไกป้องกันการผสมข้ามชนิดพันธุ์ น. กลไกทางพันธุกรรมบางอย่างที่ป้องกันไม่ให้เกิดการผสมข้ามพันธุ์หรือข้ามชนิดพันธุ์

intrinsic rate of increase อัตราการเพิ่มภายในกลุ่ม น. อัตราการเพิ่มประชากร คำนวณโดยลบอัตราการตายออกจากอัตราการเกิด

introduced species ชนิดพันธุ์นำเข้า น. ชนิดพันธุ์ที่ไม่ใช่ชนิดพันธุ์ดั้งเดิม ถูกนำเข้าจากต่างถิ่น

introgression ๑. การแทรกซึมของหน่วยพันธุกรรมข้ามชนิดพันธุ์, การถ่ายทอดหน่วยพันธุกรรมข้ามชนิดพันธุ์ น. การกระจายซ้ำๆ ของหน่วยพันธุกรรมของชนิดพันธุ์หนึ่งไปยังอีกชนิดพันธุ์หนึ่งซึ่งสัมพันธ์กัน โดยการผสมพันธุ์โดยตรงและผสมกลับ

๒. การแยกตัวของหน่วยพันธุกรรมที่ยังไม่สมบูรณ์ น. *comm. introgressive hybridization*

intrusion การแทรกซอน น. กระบวนการที่หินหนืดดันแทรกเข้าไปในหินที่มีอยู่

intrusive igneous rock หินอัคนีแทรกซอน น. มวลหินอัคนีที่แทรกอยู่ในหินท้องที่

inversion การผกผัน น. สภาพอุณหภูมิบรรยากาศที่เพิ่มขึ้นตามความสูง ส่งผลให้ชั้นอากาศด้านบนอุ่นป้องกันการขึ้นมาของอากาศที่เย็นกว่าที่ถูกกักอยู่ด้านล่าง ทำให้สารมลพิษไม่กระจายตัวในแนวตั้งกระจายตัวเฉพาะในแนวระนาบตามอิทธิพลของลมก่อให้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงด้านภาวะมลพิษทางอากาศ

inversion layer ชั้นบรรยากาศผกผัน น. ปรากฏการณ์ที่ชั้นอากาศร้อนลอยเหนือชั้นอากาศเย็น ทำให้ชั้นอากาศเย็นไม่สามารถลอยตัวได้ตามปกติ เพราะอากาศเย็นหนักกว่าอากาศร้อน เกิดการสะสมของมวลอากาศมลพิษใต้ชั้นบรรยากาศร้อน *comm. temperature inversion*

inverted relief ความสูงต่ำผกผัน น. ลักษณะภูมิประเทศที่เกิดจากการเคลื่อนผิวดินตามธรรมชาติในช่วงระยะเวลายาวนาน จนทำให้บริเวณชั้นหินโค้งรูปประทุนกลายเป็นหุบเขาหรือที่ต่ำ ส่วนบริเวณชั้นหินโค้งรูปประทุนคว่ำกลายเป็นยอดเขาหรือที่สูง สาเหตุเนื่องจากแนวแตกที่เกิดจากแรงดึงตรงบริเวณส่วนยอดของชั้นหินโค้งรูปประทุนมีความต้านทานต่อการเคลื่อนผิวแผ่นดินน้อยกว่าแนวแตกที่เกิดจากแรงบีบอัดตรงบริเวณแกนกลางของชั้นหินโค้งรูปประทุนคว่ำ ดังนั้น ชั้นหินโค้งรูปประทุนจึงมีแนวโน้มที่จะสึกกร่อนได้รวดเร็วกว่าชั้นหินโค้งรูปประทุนคว่ำ เมื่อระยะเวลาผ่านไปนานๆ

investment เปลือก, เบ้า น. ส่วนนอกที่ห่อหุ้มชิ้นส่วน, อวัยวะของพืชและสัตว์

invisible hand มือมองไม่เห็น น. คำอุปมาอุปไมย บัญญัติโดย อדם สมิท ในหนังสือความมั่งคั่งของชาติ ใน ค.ศ. ๑๗๗๖ ซึ่งกล่าวถึงการตัดสินใจที่ปัจเจกบุคคลได้รับประโยชน์สูงสุดจะกลายเป็นผลประโยชน์ของสังคมเสมือนหนึ่งมี “มือมองไม่เห็น” ช่วยผลักดันให้เกิดขึ้นและดำรงอยู่ด้วยกลไกตลาดที่มีการแข่งขันเสรีโดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐ อีกทั้งผู้บริโภคและผู้ผลิตจะถูก “มือมองไม่เห็น” ชักนำให้มีการปรับตัวเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และ “มือมองไม่เห็น” นี้จะสามารถกีดกันการแสวงหาประโยชน์ที่ดีที่สุดของสังคม ความเชื่อทุนนิยมเสรีเช่นนี้มีส่วนสนับสนุนให้ปัจเจกบุคคลตัดสินใจนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ส่วนตนจนขาดสมดุลและเกิดปัญหามลพิษในสิ่งแวดล้อม

iron bark เปลือกเหล็ก น. ชื่อสามัญของไม้สกุลยูคาลิปตัสออสเตรเลีย

iron ore สินแร่เหล็ก น. แร่เหล็กจากเหมืองที่ยังไม่ได้ถลุง

iron pan; ironpan ชั้นดานเหล็ก น. ชั้นดินบางแข็งที่มีเหล็กออกไซด์เป็นองค์ประกอบหลักในการเชื่อมต่อ

iron pyrite แร่เหล็กไพไรต์ น. แร่เหล็กที่ประกอบด้วยเหล็กซัลไฟด์

ironstone หินแร่เหล็ก น. หินตะกอนที่มีแร่เหล็กมาก

irradiation การอาบรังสี น. การสัมผัสรังสีความยาวคลื่นสั้นกว่าแสงที่มนุษย์มองเห็น รังสียูวีใช้ในการทำลายเชื้อโรคในน้ำดื่มหรืออาหารอื่น

irrigation การชลประทาน น. (๑) การให้น้ำ การรดน้ำ การทำให้บางสิ่งบางอย่างสดชื่น;
(๒) การจัดการน้ำให้พื้นที่เพาะปลูก

irritability ความโกรธ/ความโมโห น. ๑ ความรู้สึกโกรธ ๒ การแสดงออกอย่างรุนแรงของอวัยวะหรือส่วนร่างกาย

irruptive growth การเติบโตเฉียบพลัน น. การเติบโตหรือขยายตัวอย่างรุนแรงทันทีทันใด

isallobaric winds ลมไอแซลโลบาร์ิก น. ลมที่มีความเร็วเนื่องจากความกดอากาศเปลี่ยนแปลงไม่สม่ำเสมอของท้องดินตามระยะเวลา

island arc โค้งหมู่เกาะ น. แนวหมู่เกาะรูปโค้ง ซึ่งพบได้ตามแนวภูเขาไฟ

island biogeography ชีวภูมิศาสตร์หมู่เกาะ น. ชีวภูมิศาสตร์สาขาหนึ่งที่ใช้ในการอธิบายถึงปัจจัยและอิทธิพลที่มีต่อความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตบน เกาะนั้น

ISO 14000 Series อนุกรมมาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อม ๑๔๐๐๐ น. มาตรฐานการจัดการสิ่งแวดล้อมที่องค์กรกำหนดขึ้นเพื่อช่วยลดการกระทำที่เป็นผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งประกอบด้วยกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เหมาะสม รวมทั้งข้อกำหนดทางสิ่งแวดล้อมที่ต้องปฏิบัติและปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

isoallele แอลลีลเหมือนกัน น. คู่หน่วยพันธุกรรมที่ลักษณะปรากฏไม่แตกต่างจากผลการกลายคู่หน่วยพันธุกรรมต่างกันที่ตำแหน่งเดียวกัน แต่เห็นต่างกันได้ที่โปรตีนหรือดีเอ็นเอ

isobar เส้นความกดเท่า น. เส้นที่เชื่อมจุดต่างๆ ที่มีความกดอากาศที่ระดับพื้นผิวเท่ากัน

isochronous; isochronal ๑. -ลงความถี่ ว. มีความถี่เท่ากัน

๒. -เสมอเวลา ว. มีช่วงเวลาเท่ากัน

isocline ชั้นหินคดโค้งแบบพับผ้า น. ชั้นหินคดโค้งที่มีส่วนข้างของรอยโค้งอัดชิดติดกันจนมองดูเสมือนชั้นหินพวกเดียวกัน เอียงเทไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นมุมเท่ากันด้วย เกิดเนื่องจากการถูกบีบอัดอย่างรุนแรง

isodemic -ประชากรเท่า ว. (๑) มีจำนวนประชากรเท่ากัน;

(๒) มีความหนาแน่นของประชากรต่อหน่วยพื้นที่เท่ากัน

isodynamic -พลวัตเท่า ว. (๑) มีพลังเท่ากัน;
(๒) ใช้กับเส้นสมมติบนแผนที่พื้นผิวโลกเชื่อมต่อกันที่มีกำลังแม่เหล็กเท่ากัน;
(๓) เกี่ยวกับอาหารที่ให้พลังงานเท่ากัน

isoelectric pH พีเอชประจุไฟฟ้าเหมือน น. ความเข้มข้นของไอออนของไฮโดรเจนหรือพีเอชที่ซึ่งประจุไฟฟ้าสุทธิของโมเลกุลไอออนขั้วคู่ในสารละลายเป็นกลางหรือเป็นศูนย์ คมม. *isoelectric point (IEP)*

isoelectric point (IEP) จุดไอโซอิเล็กทริก (ไออีพี) น. คมม. *isoelectric pH*

isoenzyme or isozyme ไอโซเอนไซม์ น. เอนไซม์หนึ่งหรือหลายชนิดที่มีความแตกต่างทางเคมีแต่มีการทำหน้าที่ในทางเดียวกัน

isoenzyme ไอโซเอนไซม์ น. ดู *allozyme*

Isoetales อันดับพืชกลุ่มไอโซอีตีส/ไอโซอีทาเลส น. อันดับของพืชในชั้น Isoetopsida ซึ่งมีสกุลเดียวคือ Isoetes

isogamete เซลล์สืบพันธุ์เหมือนกัน น. เซลล์สืบพันธุ์มีลักษณะพื้นฐานเหมือนกันทั้งเพศผู้และเพศเมีย ไม่สามารถแยกความแตกต่างได้เมื่ออยู่เดี่ยวๆ

isogamy การผสมของเซลล์สืบพันธุ์ลักษณะเหมือนกัน น. การรวมตัวของเซลล์สืบพันธุ์ที่มีลักษณะเหมือนกัน

isogamy การผสมแบบเซลล์สืบพันธุ์ขนาดเท่ากัน น. การรวมตัวกันของเซลล์สืบพันธุ์ขนาดเท่ากัน

isogenic พันธุกรรมเหมือน ว. มีแบบชนิดพันธุกรรมเหมือนกัน

isogenes หน่วยพันธุกรรมเหมือน น.

isogenetic -มีกำเนิดพันธุกรรมเหมือนกัน ว.

isogenic จินเหมือนกัน ว. มีแบบชนิดพันธุ์กรรมเหมือนกัน

isogenous จุดกำเนิดเหมือนกัน/พันธุ์กรรมเหมือนกัน ว.

isohaline เส้นความเค็มเท่า น. เส้นในแผนที่ที่เชื่อมจุดต่างๆ ที่มีค่าความเค็มของน้ำทะเลเท่ากัน

isohel เส้นแสงแดดเท่า น. เส้นในแผนที่ที่เชื่อมจุดต่างๆ ที่มีระยะเวลาได้รับแสงแดดเฉลี่ยเท่ากันในรอบ ๑ ปี

isohyet เส้นน้ำฝนเท่า น. เส้นในแผนที่ที่เชื่อมจุดต่างๆ ที่มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยเท่ากันในช่วงเวลาที่กำหนด

isozyme ไอโซไซม์ น. ดู *allozyme*